

การพัฒนางานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนสหกรณ์ประจักษ์กุล
สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร โดยใช้กระบวนการวิจัย
เชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

Development of Student Developing Activities Applying Participation Action
Research at Sahakorn Prachanukoon School under Chumphon Provincial
Administrative Organization

อิสติยา आयुมน (Itsatiya Aryuman)^{*}

ผศ.ดร.มณฑา จำปาเหลือง (Asst. Prof. Dr.Monta Jumpaluang)^{**}

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การพัฒนางานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนสหกรณ์ประจักษ์กุล สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม 2) ผลการพัฒนางานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนสหกรณ์ประจักษ์กุล สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน ครูที่สอนกิจกรรมแนะแนวจำนวน 3 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 46 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบทดสอบ และคู่มือพัฒนางานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบทีและการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1. การพัฒนางานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมซึ่งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติทั้งในด้านผู้บริหารกำหนดนโยบายและครูที่สอนกิจกรรมแนะแนวต้องนำสู่การปฏิบัติ มีการประชุมเพื่อระบุ กำหนดและคัดเลือกแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ตามมาตรฐานยุทธศาสตร์การแนะแนว เพื่อนำไปเป็นองค์ประกอบส่วนย่อยของคู่มือ ซึ่งระยะที่ 1 อบรมครู ระยะที่ 2 ครู้นำแผนกิจกรรม ไปแนะแนวนักเรียน และระยะที่ 3 รวบรวม วัดผล สรุปผล

2. ผลการพัฒนางานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า ครูมีความรู้สูงกว่าก่อนใช้คู่มือ คิดเป็นร้อยละ 20-25 ก่อนและหลังการใช้คู่มืออบรมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามมาตรฐาน/ยุทธศาสตร์การแนะแนวทุกด้านอยู่ในระดับดี ครูมีความคิดเห็นต่อคู่มือกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกิจกรรมแนะแนว โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย ลำดับแรก คือ ด้านการศึกษา

^{*} นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี (Master of Education in Educational Administration Phetchaburi Rajabhat University)

^{**} อาจารย์ที่ปรึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี (Advisor of Master of Education in Educational Administration Phetchaburi Rajabhat University)

($\bar{x}$ = 4.40) รองลงมา คือ ด้านส่วนตัวและสังคม ($\bar{x}$ = 4.20) และด้านอาชีพ ($\bar{x}$ = 4.13) ตามลำดับ และนักเรียนมีความคิดเห็นต่อกิจกรรมแนะแนว โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : งานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

Abstract

The purposes of this research were to study: 1) development of student developing activities applying participation action research at Sahakorn Prachanukoon School under Chumphon Provincial Administrative Organization, and 2) the results of development of student developing activities applying participation action research at Sahakorn Prachanukoon School under Chumphon Provincial Administrative Organization. The research samples, purposively selected, consisted of 2 school administrators, 3 teachers teaching guidance activities, and 46 grade 9 students. The research tools were the questionnaire with reliability, the test, and the handbook for development of student developing activities. The data were analyzed by using percentage, mean, standard deviation, t-test, and content analysis.

1. The development of student developing activities applying participation action research which the personnel involving the performance, both administrators who set policy and teachers who taught guidance activities, had to implement the activities, consisted of the meeting for identification, determination, and selection of programs/ projects/activities according to guidance strategic standard to be used as an element of handbook, for 3 stages namely 1) teacher training, 2) teachers using the activity plan in counseling students, and 3) collection, measurement, and conclusion.

2. The results of the development of student developing activities were that the teachers' knowledge was higher than that existing before using the handbook for 20 - 25%, that the teachers' knowledge existing before and after using the training handbook was different with statistical significance at the 0.01 level, that every aspect of student developing activities according to guidance strategic standard was at a good level, that the teachers' opinion toward the guidance activity in handbook for student developing activities was overall at a high level, the average means of the opinion toward educational aspect, personal and social aspect, and career aspect were 4.40, 4.20, and 4.13 respectively, and that students' opinion toward the guidance activity was overall at a high level.

Key words: Student developing activities, Participation action research

บทนำ

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นกิจกรรมมุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้ และอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นอย่างมีความสุข กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แบ่งเป็น 3 ลักษณะดังนี้ 1) กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รู้รักษ์สิ่งแวดล้อม สามารถคิดตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิตทั้งด้านการเรียนและอาชีพ สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจผู้เรียนทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน 2) กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความมีระเบียบวินัยความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การตัดสินใจที่เหมาะสม ความมีเหตุผล การช่วยเหลือแบ่งปันกัน เอื้ออาทรและสมานฉันท์ โดยจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติด้วยตนเองในทุกขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาวิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมินและปรับปรุงการทำงาน เน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับวุฒิภาวะของผู้เรียน บริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น กิจกรรมนักเรียนประกอบด้วย 2.1) กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และนักศึกษาวิชาทหาร 2.2) กิจกรรมชุมนุม ชมรม และ 2.3) กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่นตามความสนใจในลักษณะของอาสาสมัคร เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบ ความดีงาม ความเสียสละต่อสังคม มีจิตสาธารณะ เช่น กิจกรรมอาสาพัฒนาต่างๆ กิจกรรมสร้างสรรค์สังคม เป็นต้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552 : 20-21)

กิจกรรมแนะแนวเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีความสำคัญเนื่องจากเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน เสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญาและการสร้างสัมพันธภาพที่ดี กิจกรรมแนะแนวดังกล่าวมีขอบข่ายที่สำคัญ 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านแรก การแนะแนวการศึกษา (Educational guidance) เป็นกระบวนการช่วยเหลือผู้เรียนในด้านการศึกษา ให้ผู้เรียนรู้จักโลกกว้างทางการศึกษา รู้จักวิถีชีวิตที่รู้จักเลือกวิชาเรียน วางแผนการศึกษาต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านที่สอง การแนะแนวอาชีพ (Vocational guidance) เป็นกระบวนการช่วยเหลือผู้เรียนให้รู้จักตนเองและโลกของงานอย่างหลากหลาย เลือกอาชีพที่สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัดและความสนใจ ด้านที่สาม การแนะแนวด้านชีวิตและสังคม (Social and personal guidance) ช่วยให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น มีอารมณ์มั่นคง มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีรวมทั้งสามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ซึ่งถ้าสถานศึกษาสามารถจัดการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพก็จะเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่เด็กตั้งแต่ต้น เป็นการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552 : 24-25)

สภาพสังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ได้แก่ ด้านสังคม เศรษฐกิจโดยพ่อแม่และผู้ปกครองต้องดิ้นรนหารายได้ ไม่มีเวลาดูแลเอาใจใส่ลูก พ่อแม่ต้องไปทำงานต่างถิ่น จำนวนสถิติของเด็กและเยาวชนที่ก่อปัญหาและกระทำความผิดมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจากรายงานสภาวการณ์เด็กและเยาวชนประจำปี 2549 - 2550

พบว่า เด็กมัธยมศึกษาตอนต้นมีอัตราการดื่มเหล้าร้อยละ 22.39 สูบบุหรี่ร้อยละ 9.97 สภาวะด้านสุขภาพจิตและความเครียดมีแนวโน้มสูงขึ้น เยาวชนอายุต่ำกว่า 25 ปี พยายามฆ่าตัวตายจำนวน 48 คนต่อประชากรแสนคน และแนวโน้มพฤติกรรมทางเพศน่าวิตกยิ่งขึ้น เด็กมัธยมศึกษาตอนต้นเคยมีเพศสัมพันธ์ร้อยละ 9.47 และเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปีถูกละเมิดทางเพศเพิ่มมากขึ้นส่วนคดีอาชญากรรมมีแนวโน้มรุนแรงขึ้น โดยเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปีต้องคดีถูกส่งเข้าสถานพินิจรวมทั้งปีจำนวนประมาณ 40,195 ราย เฉลี่ยวันละ 110 คน (กระทรวงวัฒนธรรม, 2550 :1-4)

จากข้อมูลจะเห็นว่าปัญหาเกิดขึ้นตั้งแต่เด็กเริ่มเข้าสู่วัยรุ่น ซึ่งตรงกับช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 อายุระหว่าง 12-15 ปี เป็นช่วงเริ่มเข้าสู่วัยรุ่นหนุ่มสาว วัยนี้เป็นวัยที่มีปัญหาในการปรับตัว ค่อนข้างเจ้าอารมณ์ ซึ่งส่วนหนึ่งเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย และอีกส่วนหนึ่งเกิดจากการสับสนในบทบาท ขาดความมั่นใจในตนเอง กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลอย่างยิ่ง และมักทำอะไรคล้ายๆ กับกลุ่มเพื่อให้เป็นที่ยอมรับ ช่วงความสนใจมากขึ้น สามารถเข้าใจและแก้ปัญหาในสิ่งที่เป็นามธรรมได้ดีขึ้น ครูซึ่งเปรียบเสมือนพ่อแม่คนที่สองของเด็กจึงต้องเข้ามาดูแลสร้างความเข้าใจ ให้คำปรึกษา ตลอดจนกล่อมเกลาคความประพฤติ ซึ่งกิจกรรม แนะนำเป็นกิจกรรมที่จะช่วยให้ครูมีความเข้าใจในตัวเด็กได้มากขึ้น ช่วยให้เด็กปลอดจากปัญหาโดยการป้องกันไว้ก่อน ช่วยให้เด็กรู้จักตนเอง มีความพร้อมที่จะเรียนรู้ รู้จักตัดสินใจแก้ไขปัญหาต่างๆ ด้วยตนเองได้อย่างฉลาด รวมทั้งช่วยให้ครูสามารถจัดกระบวนการเรียนการสอนได้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร (พรณี ชูทัย เจนจิต, 2550 : 254-256)

ปัจจุบันพบว่า สถานศึกษาชั้นพื้นฐานส่วนใหญ่ขาดครูที่สำเร็จการศึกษาทางการแนะแนว ครูที่สอนกิจกรรมแนะแนวส่วนใหญ่เป็นครูประจำชั้นซึ่งขาดความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการสอนกิจกรรมแนะแนว มีผลทำให้ไม่สามารถตอบสนองความสนใจ ความต้องการของผู้เรียน ตลอดจนปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้กับนักเรียนตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ฉะนั้นจึงต้องใช้วิธีการพัฒนาบุคลากรที่มีอยู่แล้วให้สามารถทำหน้าที่ในการสอนกิจกรรมแนะแนวได้อย่างมีประสิทธิภาพ บุคลากรดังกล่าว ได้แก่ ครูประจำชั้นซึ่งสอนกิจกรรมแนะแนวและรวบรวมข้อมูลนักเรียน ช่วยเหลือให้คำปรึกษาในการแก้ปัญหา ตลอดจนร่วมมือกับผู้ปกครองในการช่วยเหลือนักเรียน จากเหตุผลดังกล่าว การพัฒนาครูประจำชั้นให้มีความรู้ ความเข้าใจมีทักษะ เจตคติที่ดี สามารถสอนกิจกรรมแนะแนวได้อย่างมีประสิทธิภาพก็จะสามารถส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์คือ เป็นผู้รู้จัก เข้าใจตนเอง มีคุณธรรม สามารถปรับตัวและปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ประเทศชาติและดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขจากการสำรวจสถานศึกษาชั้นพื้นฐานของจังหวัดมหาสารคาม พบว่า ส่วนใหญ่ครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวเป็นครูประจำชั้นซึ่งไม่ได้จบทางการแนะแนว ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ ครูขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดทักษะในการสอนกิจกรรมแนะแนว จึงมีผลทำให้ไม่สามารถจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนได้ส่งผลก่อให้เกิดปัญหากระทบต่อสังคมโดยรวม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553 : 14-18)

การพัฒนาผู้เรียนต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากผู้ที่เกี่ยวข้องในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และต้องใช้วิธีการสร้างความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง โดยอาศัยกระบวนการและใช้สื่อที่เป็นแนวทาง ซึ่งคู่มือเป็นเอกสารที่แต่ละหน่วยงานจัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน โดยมุ่งหวังให้ผู้อ่านหรือผู้ใช้เข้าใจตรงกันและสามารถดำเนินการทำความเข้าใจ ในเรื่องนั้นด้วยตนเองอย่างถูกต้องและง่ายขึ้น มีมาตรฐานใกล้เคียงกันให้มากที่สุดและบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายในทิศทางเดียวกัน (สุรัสวดี จินดาเนตร, 2553 : 24) ซึ่งคู่มือ มี 3 ประเภท คือ 1) คู่มือหลักสูตร 2) คู่มือการ

ฝึกงาน และ 3) คู่มือนักเรียน ลักษณะของคู่มือที่ดี แบ่งเป็น 3 ด้านได้แก่ ด้านแรกคือ ด้านเนื้อหา รายละเอียดในคู่มือควรตรงกับเนื้อหาที่ศึกษา และไม่ยากเกินไปจนทำให้ไม่มีผู้สนใจหยิบอ่าน การนำเสนอเนื้อหาควรให้เหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ของผู้ที่จะศึกษา ข้อมูลที่มีอยู่ในคู่มือนั้น อ่านสามารถประยุกต์ใช้ได้เนื้อหาที่เหมาะสมที่จะนำไปใช้อ้างอิงควรมีกรณีตัวอย่างประกอบในบางเรื่องเพื่อทำความเข้าใจง่าย และควรมีการปรับปรุงให้ทันสมัยเสมอ ด้านที่สองคือรูปแบบตัวอักษรที่ใช้ควรมีขนาดตัวโตและรูปแบบที่ชัดเจนอ่านง่ายเหมาะสมกับผู้ใช่ ควรมีรูปภาพประกอบลักษณะการจัดรูปเล่มทำให้น่าสนใจ ใช้ภาษาให้เข้าใจง่ายเหมาะสมกับผู้ใช่ ระบบการนำเสนอควรเป็นจากง่ายไปหายากเป็นเรื่องๆให้ชัดเจน ด้านที่สาม คือ ด้านการนำไปใช้ ควรระบุขั้นตอนวิธีการใช้ให้ชัดเจน มีแผนภูมิ มีตารางมีตัวอย่างประกอบให้สามารถนำไปปฏิบัติได้ มีข้อมูลสามารถใช้เพื่อการประสานงานต่างๆได้สะดวกบอกสิทธิประโยชน์และข้อควรปฏิบัติให้เข้าใจง่าย (มาเรียม นิลพันธ์, 2553 : 157)

โรงเรียนสหกรณ์ประชาณุกุล เป็นโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ตั้งอยู่ในพื้นที่ตำบลชุมโค อำเภอบางใหญ่ จังหวัดชุมพร เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสหกรณ์ประชาณุกุล มีบุคลากรจำนวน 32 คน และนักเรียนจำนวน 399 คน สภาพปัญหาของโรงเรียนในปัจจุบัน 1) ด้านการจัดกิจกรรมแนะแนวในชั้นเรียนโรงเรียนสหกรณ์ประชาณุกุล ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมแนะแนวทุกระดับชั้นตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กำหนดการจัดกิจกรรมแนะแนวเป็น 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และให้เป็นกิจกรรมบังคับตามโครงสร้างของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 มีบุคลากรรับผิดชอบกิจกรรมแนะแนวเป็นครูที่ปรึกษาที่ประจำห้องตนเอง เนื่องจากโรงเรียนไม่มีครูแนะแนวโดยตรงที่มีเป็นครูจากหมวดวิชาต่างๆมาช่วยงานแนะแนวและเป็นครูที่ปรึกษาด้วย โรงเรียนมีจำนวนห้องเรียนทั้งสิ้น 24 ห้องได้จัดครูที่ปรึกษา 24 คน เป็นผู้จัดกิจกรรมแนะแนว ห้องเรียนที่มีครูที่ปรึกษา 2 คน ก็เปลี่ยนกันรับผิดชอบการจัดกิจกรรมแนะแนวในชั้นเรียน โรงเรียนเคยส่งครูเข้าอบรมงานแนะแนวเพียงบางส่วนเท่านั้น ครูบางท่านใช้วิธีการศึกษาจากอินเทอร์เน็ต (Internet) ซึ่งบางครั้งก็ไม่ได้ข้อมูลที่เชื่อถือได้หรือถูกต้อง ซึ่งจะพบว่าครูที่ปรึกษาที่มีหน้าที่จัดกิจกรรมแนะแนว ขาดความรู้ ความเข้าใจในขอบข่ายการจัดกิจกรรมแนะแนว ขาดทักษะประสบการณ์ ครูที่จัดกิจกรรมแนะแนว จัดกิจกรรมแนะแนวโดย ไม่มีทิศทาง ไม่มีแผนการจัดกิจกรรมในชั่วโมงแนะแนว การจัดกิจกรรมแนะแนวครูผู้จัดกิจกรรมไม่ได้กำหนดวิธีการวัดประเมินผลนักเรียนตามความเหมาะสม 2) ด้านนักเรียน จากการสำรวจจำนวนนักเรียนที่ออกกลางคัน จากฝ่ายทะเบียนของโรงเรียน ในปีการศึกษา 2556 พบว่ามีนักเรียนที่ออกกลางคันร้อยละ 2.00 และข้อมูลจากฝ่ายปกครอง พบว่านักเรียนมีแนวโน้มปัญหาเชิงสุขภาพ ปัญหาเสพติด เพิ่มขึ้น

ผู้วิจัยในฐานะหัวหน้างานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนสหกรณ์ประชาณุกุล มีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบโดยตรง จึงตระหนักและมีความมุ่งมั่นจะพัฒนาบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมแนะแนวให้มีประสิทธิภาพ เพื่อการแก้ปัญหาและพัฒนาให้นักเรียนได้พัฒนาดตนเองตามศักยภาพและสังคม พัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ตอบสนองวิสัยทัศน์แผนยุทธศาสตร์การแนะแนวระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ที่ว่าการแนะแนวมุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม อย่างเต็มศักยภาพ มีความสุข และตอบสนองวิสัยทัศน์ของโรงเรียนที่ว่าโรงเรียนส่งเสริมความเป็น

เลิศตามศักยภาพของผู้เรียน พัฒนาโดยหลักการมีส่วนร่วม รวมเป็นหนึ่งกับชุมชน โดยมีคู่มือเป็นกลไกขับเคลื่อนการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการพัฒนางานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนสหกรณ์ประจักษ์กุล สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
2. เพื่อศึกษาผลการพัฒนางานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนสหกรณ์ประจักษ์กุล สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

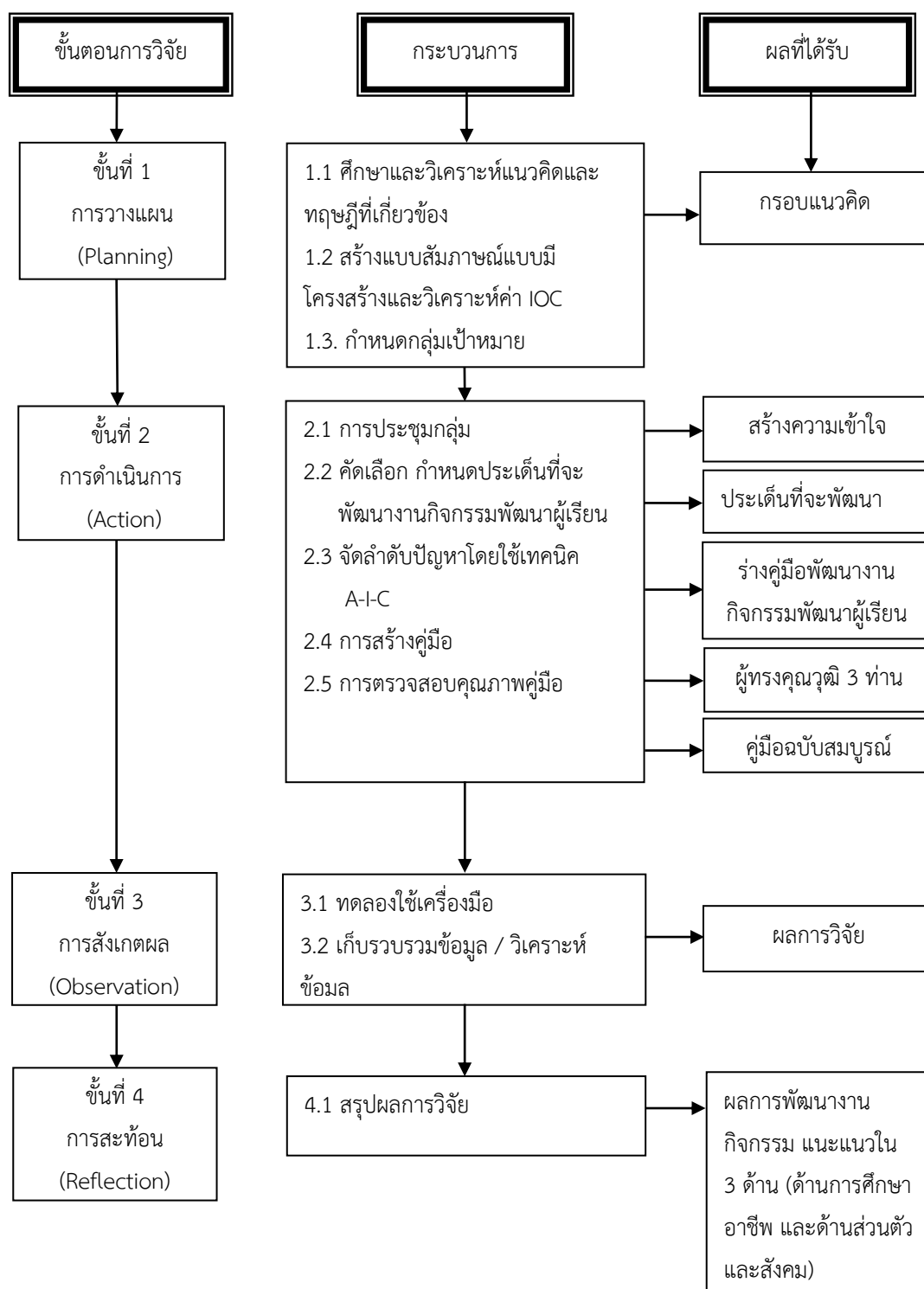
วิธีดำเนินการ

กลุ่มเป้าหมาย กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยเป็นผู้ที่มีบทบาทและหน้าที่ในการพัฒนางานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนโรงเรียนสหกรณ์ประจักษ์กุล สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน ครูที่สอนกิจกรรมแนะแนวชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 3 คน นำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 46 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ได้แก่

1. คู่มือพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้านกิจกรรมแนะแนว
2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จำนวน 1 ฉบับ เพื่อใช้ประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) ซึ่งผู้วิจัยนำเทคนิค A-I-C มาใช้ เป็นกระบวนการประชุมที่มีวิธีการหรือขั้นตอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้มีโอกาสสื่อสาร แลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

1. หาความสอดคล้องของคู่มือฉบับร่างที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Object Congruence : IOC) นำค่าดัชนีความสอดคล้องที่ได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ นำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละข้อไปหาค่าดัชนีความเที่ยงตรงตามเนื้อหาและค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ถ้าค่า IOC ที่คำนวณได้มากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 แสดงว่ามีความสอดคล้อง เหมาะสม ถ้าค่า IOC ที่คำนวณได้ ต่ำกว่า 0.50 ถือว่า ไม่มีความสอดคล้อง ไม่เหมาะสม ต้องมีการปรับปรุงแก้ไข

2. วิพากษ์คู่มือฉบับร่างโดยใช้ผู้เชี่ยวชาญแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหา เกณฑ์การประเมินความเหมาะสม เป็นแบบประเมินชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) มี 5 ระดับ สอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญว่าคู่มือมีความเหมาะสม

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยการเข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่มและแจกแบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้างความเหมาะสม ต่อผู้เข้าร่วมสนทนาผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการ แจกวัสดุประสงคร่วมสนทนา และเก็บแบบสัมภาษณ์ด้วยตนเองมาจัดกระทำข้อมูล

ระยะเวลาที่วิจัย ใช้ช่วงภาคเรียนที่ 1 - 2 ปีการศึกษา 2557

วิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การศึกษาการพัฒนางานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนสหกรณ์ประจักษ์ศิลปาคม จังหวัดอุดรธานี โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีการใช้วิธีการประชุมกลุ่มและใช้เครื่องมือ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบบันทึกการจัดลำดับปัญหา และกิจกรรมที่จะดำเนินการ โดยการจัดการประชุมครูแนะแนว ผู้บริหาร มีการสร้างคู่มือ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงาน ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา และตรวจสอบความสอดคล้องของคู่มือ โดยผ่านผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน

2. ผลการพัฒนางานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนสหกรณ์ประจักษ์ศิลปาคม จังหวัดอุดรธานี

2.1 ผลการทดสอบวัดความรู้ก่อน-หลังใช้คู่มือของครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ผลการพัฒนาโดยใช้ค่าร้อยละ และผลการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจก่อนและหลังจากใช้คู่มือ นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ โดยใช้สถิติ t-test (dependent)

2.2 ผลการพัฒนาด้านกิจกรรมแนะแนวตามยุทธศาสตร์และมาตรฐานของกระทรวงศึกษาธิการ ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการศึกษา ด้านอาชีพ และด้านส่วนตัวและสังคม ผลที่ได้จากการทดลองใช้คู่มือของครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นั้น มีดังนี้

2.2.1 ข้อมูลความคิดเห็นของครูที่มีต่อคู่มือของครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.2.2 ข้อมูลความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อคู่มือของครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

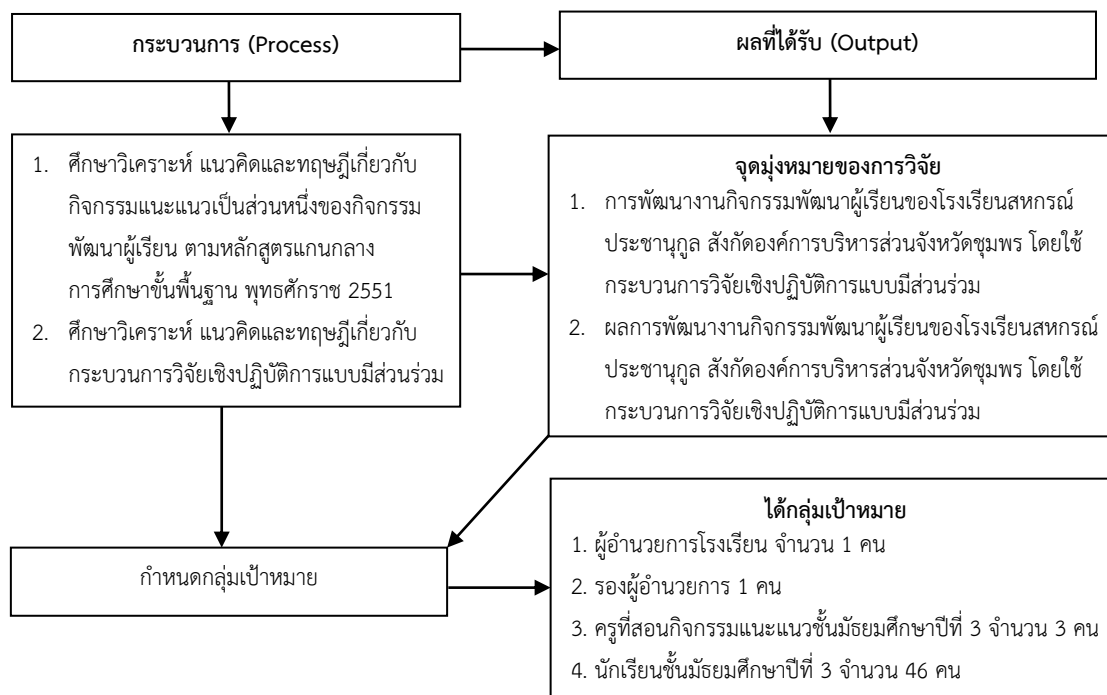
สรุปผลการศึกษา

จากผลการศึกษาผู้วิจัยนำผลการวิจัยมาสรุปได้ดังนี้

1. การศึกษาการพัฒนางานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การศึกษาการพัฒนางานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนสหกรณ์ประจักษ์กุล สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม พบว่า การวางแผน (Planning) ผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์หลักการ แนวคิด และทฤษฎี เกี่ยวกับหลักการ แนวคิดเกี่ยวกับกิจกรรมในวันที่ 1 พฤษภาคม - 5 มิถุนายน 2557 และได้จุดมุ่งหมายของการวิจัย คือ การพัฒนางานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนสหกรณ์ประจักษ์กุล สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม และผลการพัฒนางานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนสหกรณ์ประจักษ์กุลสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรโดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม และได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายในการศึกษา ในวันที่ 7 มิถุนายน 2557 ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการ 1 คน ครูที่สอนกิจกรรมแนะแนวชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 3 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 46 คน และการดำเนินการ (Action) เป็นกระบวนการดำเนินการประชุมกลุ่ม (Focus Group) เพื่อสร้างความเข้าใจกับผู้บริหารและคณะครู ในวันที่ 9-10 มิถุนายน 2557 โดยเชิญผู้บริหาร คณะครู และผู้วิจัยมาร่วมประชุมเพื่อวางแผนการดำเนินงานโดยการพัฒนางานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนสหกรณ์ประจักษ์กุล สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยผู้วิจัยได้คัดเลือก กำหนดประเด็นที่จะพัฒนางานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยใช้เทคนิค A-I-C ในการสนทนากลุ่มและใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ในวันที่ 11-12 มิ.ย. 2557 จากการสัมภาษณ์ปรากฏว่าผู้บริหาร คณะครู และผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นที่จะพัฒนางานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า ประเด็นการพัฒนางานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คือ กิจกรรมที่มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ด้านองค์ประกอบของคู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยภาพรวมพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ต้องการให้มีองค์ประกอบที่ 1 บทนำ ประกอบด้วย หน้าปก คำนำ สารบัญ วัตถุประสงค์ ขอบข่ายเนื้อหา คำแนะนำการใช้คู่มือ และบทนำ องค์ประกอบที่ 2 เนื้อหา ประกอบด้วย บทที่ 1 บทนำ บทที่ 2 บริบทโรงเรียน บทที่ 3 แนวคิดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน บทที่ 4 หลักการแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับกิจกรรมแนะแนว และบทที่ 5 แนวทางการจัดกิจกรรมแนะแนว และส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าครูสามารถนำไปใช้ด้วยตนเอง แนะนำเกี่ยวกับการเตรียมตัวและอุปกรณ์ ด้านระยะเวลาในการจัดกิจกรรมควรเป็น 3 - 4 สัปดาห์ ส่วนด้านการวัดและประเมินผลของครู ควรประเมินจากแบบทดสอบหลังจากใช้คู่มือเรียบร้อยแล้ว และใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอน ในส่วนของนักเรียนควรวัดและประเมินผลระหว่างทำกิจกรรมเพราะ จะได้ทราบพฤติกรรมอย่างแท้จริง และต้องการให้มีตัวอย่างที่ชัดเจนและหลากหลาย สามารถศึกษาและนำมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรวมทั้งนำมาใช้เป็นแนวทางในการวัดผลประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาของนักเรียนได้ ดังแสดงในแผนภาพที่ 2

ภาพที่ 2 การวางแผน (Planning) การพัฒนางานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนสหกรณ์ประจักษ์ โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

2. การศึกษาผลการพัฒนางานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การศึกษาผลการพัฒนางานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนสหกรณ์ประจักษ์ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม จากการสังเกตผล (Observation) เป็นการทดลองใช้เครื่องมือที่สร้าง พบว่า ผลการทดสอบวัดหลังใช้คู่มือของครูผู้สอนกิจกรรมและแนว มีความรู้สูงกว่าก่อนใช้คู่มือ และมีผลการพัฒนา ร้อยละ 20-25 ผลการทดสอบวัดความรู้ก่อนและหลังการใช้คู่มืออบรม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและผลการพัฒนาความรู้ก่อน-หลังใช้คู่มือของครูผู้สอนกิจกรรมและแนว

ผู้ให้ข้อมูล	สอนชั้น	คะแนน		ค่าเฉลี่ย		ผลการพัฒนา (ร้อยละ)
		ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	
1. นายสุรพล รุ่งเรือง	ม.3/1	13	18	65.00	90.00	25.00
2. นางชวริย์ เอกวรรณัง	ม.3/2	12	16	60.00	80.00	20.00
3. นายวิพงษ์ โทบุรี	ม.3/3	11	16	55.00	80.00	25.00

ผลการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนการดำเนินกิจกรรมและแนวตามแผนในคู่มือ พบว่า แผนกิจกรรมที่ 1-2 ทุกคนมีดี มีคุณค่า มีผลอยู่ในระดับดี ร้อยละ 67.39 และแผนกิจกรรมที่ 3 คน คน อยู่ระดับดีร้อยละ 65.22 แผนกิจกรรมที่ 4-5 ข้อมูลดี มีทางเลือก อยู่ในระดับดีร้อยละ 67.39 แผนกิจกรรมที่ 6-7 ความสนใจของฉัน อยู่ใน

ระดับดี ร้อยละ 65.22 แผนกิจกรรมที่ 8 ความสนใจของฉัน อยู่ในระดับดี ร้อยละ 86.96 และ แผนกิจกรรมที่ 9 อาชีพไหน ใซ์ตัวเรา อยู่ในระดับดี ร้อยละ 84.78 และแผนกิจกรรมที่ 10 เส้นทางนี้ที่เลือกเดิน อยู่ในระดับดี ร้อยละ 67.39 ปรากฏดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงผลการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนการดำเนินกิจกรรมแนะแนวตามแผนในคู่มือ

มาตรฐาน/ ยุทธศาสตร์การ แนะแนว	วัตถุประสงค์ ของกิจกรรม แนะแนว	แผนที่/ชื่อแผนการจัด กิจกรรม	กิจกรรมด้าน	ผลการวิจัย (ร้อยละ)
มาตรฐานที่ 1	ผู้เรียนรู้จัก	1. แผนกิจกรรมที่ 1-2		- ระดับดีร้อยละ
ผู้เรียนรู้จัก เข้าใจ	เข้าใจ รัก และ	ทุกคนมีดี มีคุณค่า	ด้านส่วนตัว	67.39
รัก และเห็นคุณค่า	เห็นคุณค่าใน	2. แผนกิจกรรมที่ 3	และสังคม	- ระดับดีร้อยละ
ในตนเองและผู้อื่น	ตนเองและผู้อื่น	คน ค้น คน		65.22
มาตรฐานที่ 2	2 ผู้เรียน	3. แผนกิจกรรมที่ 4-5	ด้านการศึกษา	- ระดับดีร้อยละ
ผู้เรียนสามารถ	สามารถ	ข้อมูลดี มีทางเลือก		67.39
วางแผนชีวิตด้าน	วางแผนชีวิต	4. แผนกิจกรรมที่ 6-7		- ระดับดีร้อยละ
การศึกษา ด้าน	ด้านการศึกษา	ความสนใจของฉัน		65.22
อาชีพ ด้านส่วนตัว	ด้านอาชีพ ด้าน	5. แผนกิจกรรมที่ 8	ด้านอาชีพ	- ระดับดี ร้อยละ
และสังคม	ส่วนตัวและ	ความสนใจของฉัน		86.96
	สังคม	6. แผนกิจกรรมที่ 9		- ระดับดี ร้อยละ
		อาชีพไหน ใซ์ตัวเรา		84.78
มาตรฐานที่ 3	ผู้เรียนสามารถ	7. แผนกิจกรรมที่ 10	ด้านอาชีพ	- ระดับดี ร้อยละ
ผู้เรียนสามารถ	ปรับตัวได้อย่าง	เส้นทางนี้ที่เลือกเดิน		67.39
ปรับตัวได้อย่าง	เหมาะสมและ			
เหมาะสมและอยู่	อยู่ร่วมกับผู้อื่น			
ร่วมกับผู้อื่นได้	ได้อย่างมี			
อย่างมีความสุข	ความสุข			

และการสะท้อน/ ทบทวน (Reflection) เป็นกระบวนการที่ผู้บริหารครูแนะแนว และผู้วิจัยร่วมกัน ประเมินผลการดำเนินงานใช้คู่มือพัฒนางานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนสหกรณ์ประจักษ์ศิลปาคม จังหวัดชุมพร ร่วมกันพัฒนาผลงาน และปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง และนำผลมาทบทวนการพัฒนา กิจกรรมผู้เรียน โดยการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยการจัดกิจกรรมและวิธีการติดตาม ผลงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้วยแบบประเมินระดับความสามารถในการวางแผนชีวิตของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ พบว่า กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกิจกรรมแนะแนวทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย ลำดับแรก คือ ด้าน

การศึกษา ($\bar{X} = 4.40$) โดยนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับด้านการศึกษา และสามารถวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับตนเองด้านการศึกษา และครู มีความเข้าใจในการใช้เนื้อหาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่มุ่งพัฒนาการเรียน การศึกษา ที่เหมาะสมกับการพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษารองลงมา คือ ด้านส่วนตัวและสังคม ($\bar{X} = 4.20$) โดยนักเรียนยอมรับและพัฒนานตนเองอย่างต่อเนื่อง และรู้จักและเข้าใจตนเองและผู้อื่น รวมทั้งสามารถวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับด้านส่วนตัวและสังคมได้ตามความเป็นจริงได้และด้านอาชีพ ($\bar{X} = 4.13$) โดยนักเรียนมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต และสามารถวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสามารถตัดสินใจและวางแผนชีวิตด้านอาชีพได้อย่างเหมาะสม และได้มีส่วนร่วมในการแสดงออกและกล้าแสดงความสามารถสร้างกิจกรรมในการพัฒนา กิจกรรมผู้เรียนด้านส่วนตัวและสังคม โดยใช้กิจกรรมแนะแนวทำให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม และมีความรู้เท่าทันและยอมรับการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้คิดเห็นมากขึ้น รวมทั้งครูสามารถพัฒนา กิจกรรมแนะแนวพัฒนาความสามารถด้านอาชีพตามศักยภาพของนักเรียนได้ และการนำผลมาทบทวนการพัฒนา กิจกรรมผู้เรียน โดยการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า นักเรียนได้รู้จักตนเองในทุกด้าน รู้และเข้าใจโลกของงานอาชีพอย่างหลากหลาย มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพที่สุจริต ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง รู้และเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น รวมถึงการพัฒนาตนเอง การฝึกทักษะชีวิตและทักษะทางสังคมเพื่อให้มีบุคลิกภาพ สุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี รวมทั้งครูมีการประเมินผลการพัฒนา กิจกรรมผู้เรียนที่มีระบบอย่างรัดกุม และชัดเจน และการประเมินติดตามผลการพัฒนา กิจกรรมผู้เรียนตามมาตรฐานการแนะแนว ได้แก่ ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านคุณภาพการดำเนินงานแนะแนว คุณภาพการบริหารจัดการการแนะแนว เพื่อให้ครอบคลุม การจัดกิจกรรม แนะแนว และส่งผลทำให้มีส่วนช่วยเหลือผู้เรียนได้

การอภิปรายผล

การวิจัยการพัฒนางานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนสหกรณ์ประจักษ์กุล สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การพัฒนางานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม พบว่าการวางแผน (Planning) การวางแผนมีการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย มีการร่วมกันวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีการจัดทำแผนงานโครงการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายในการศึกษา ในวันที่ 7 มิถุนายน 2557 ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการ 1 คน ครูที่สอนกิจกรรมแนะแนวชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 3 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 46 คน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการพัฒนางานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบมีส่วนร่วม ต้องใช้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับพัฒนางานทั้งหมด จึงต้องใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมและมีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญนคร ปกป้อง (2555 : 51-55) ได้ศึกษาการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนบ้านโนนสะอาดนาเหมิอด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า ขั้นตอนในการวางแผน ได้มีการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาผู้เรียนเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยมีการการปฏิบัติแบบมีส่วนร่วมของบุคคลในโรงเรียนในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีการกำหนดจุดมุ่งหมายในงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งมีการจัดทำแผนงานโครงการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

และการสัมภาษณ์ ปรากฏว่าผู้บริหาร คณะครู และผู้วิจัย ได้กำหนดประเด็นที่จะพัฒนางานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าครูสามารถนำไปใช้ด้วยตนเอง แนะนำเกี่ยวกับการเตรียมตัวและอุปกรณ์ ด้านระยะเวลาในการจัดกิจกรรมควรเป็น 3 - 4 สัปดาห์ ส่วนด้านการวัดและประเมินผลของครูควรประเมินจากแบบทดสอบหลังจากใช้คู่มือเรียบร้อยแล้ว และใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอน ในส่วนของนักเรียน ควรวัดและประเมินผลระหว่างทำกิจกรรมเพราะจะได้ทราบพฤติกรรมอย่างแท้จริง และต้องการให้มีตัวอย่างที่ชัดเจน และหลากหลาย สามารถศึกษาและนำมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรวมทั้งนำมาใช้เป็นแนวทางในการวัดผล ประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาของนักเรียนได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ มูชาโด (Muchado, 2003 : 2800-A) ได้ ศึกษาการสำรวจความต้องการการบริการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ในบอสวานา โดยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์กลุ่มสนใจ ใช้การสังเกตและการบันทึกเทปคำตอบของกลุ่มตัวอย่าง พบว่านักเรียนมีความกังวลเกี่ยวกับการสอบ การเลือกอาชีพที่ดี และนักเรียนมีความอ่อนไหวต่อปัญหาในทุกเรื่อง ดังนั้นจึงจำเป็นต้องให้การสนับสนุนเพื่อให้พวกเขามีพลังต่อสู้กับปัญหาที่กำลังเปลี่ยนแปลงของสังคม ผู้ปกครองและผู้ให้คำปรึกษามีความกังวลเกี่ยวกับสภาพการแนะแนวและการให้คำปรึกษาในโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่กล่าวว่า การให้คำแนะนำในโรงเรียนยังมีความจำเป็น กิจกรรมแนะแนวและการให้คำปรึกษามีประโยชน์มาก และครูแนะแนว จำเป็นต้องได้รับการฝึกอบรม

และการดำเนินการ (Action) ได้ร่างคู่มือพัฒนางานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประเด็นการพัฒนางานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คือ กิจกรรมที่มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ด้านองค์ประกอบของคู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแนวทางการจัดกิจกรรมแนะแนว และส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าครูสามารถนำไปใช้ด้วยตนเอง แนะนำเกี่ยวกับการเตรียมตัวและอุปกรณ์ ด้านระยะเวลาในการจัดกิจกรรมควรเป็น 3 - 4 สัปดาห์ ส่วนด้านการวัดและประเมินผลของครูควรประเมินจากแบบทดสอบหลังจากใช้คู่มือเรียบร้อยแล้ว และใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอน ในส่วน of นักเรียนควรวัดและประเมินผลระหว่างทำกิจกรรมเพราะจะได้ทราบพฤติกรรมอย่างแท้จริง และต้องการให้มีตัวอย่างที่ชัดเจนและหลากหลาย สามารถศึกษาและนำมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรวมทั้งนำมาใช้เป็นแนวทางในการวัดผล ประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาของนักเรียนได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหาร คณะครู และผู้วิจัย ได้พบประเด็นที่จะพัฒนางานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยเน้นกิจกรรมที่มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม โดยการกำหนดกิจกรรมที่เหมาะสมสามารถดำเนินการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาค้นคว้าของ ภาติ ชุนนันท (2552 : 71-73) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารงาน แนะแนวโดยการสร้างเครือข่ายของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า แนวทางการบริหารงานแนะแนวโดยการสร้างเครือข่ายของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีความเหมาะสมและเป็นไปได้ประกอบด้วย 5 งาน ได้แก่ 1) งานศึกษารวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 6 รายการ เช่น กำหนดวัตถุประสงค์ในการศึกษารวบรวมข้อมูลของผู้เรียนเยี่ยมบ้านผู้เรียน ประสานงานสมาชิกเครือข่ายเพื่อรวบรวมข้อมูลผู้เรียน 2) งานสารสนเทศประกอบด้วย 5 รายการ เช่น ปรับปรุงข้อมูลของเครือข่ายให้เป็นปัจจุบัน ประสานงานกับสถานประกอบการเกี่ยวกับข้อมูลการประกอบอาชีพ เช่น แผ่นพับ หรือวารสาร 3) งานให้คำปรึกษาประกอบด้วย 5 รายการเช่น ขอความช่วยเหลือจากสมาชิกเครือข่ายในการให้คำปรึกษา

แก่ผู้เรียนประสานงานกับสมาชิกเครือข่ายที่มีความชำนาญในวิชาชีพเฉพาะทางมาให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน 4) งานส่งเสริม พัฒนา ช่วยเหลือประกอบด้วย 7 รายการ เช่น ประสานงานเครือข่ายเพื่อช่วยเหลือผู้เรียนประสานงานสถานประกอบการเพื่อจัดหางานให้ผู้เรียน 5) งานติดตามและประเมินผลประกอบด้วย 11 รายการ เช่น ติดตามผู้เรียนที่ได้รับการช่วยเหลือจากสมาชิกเครือข่าย จัดให้มีกล่องรับฟังความคิดเห็น จัดทำสถิติผู้เรียนที่จบการศึกษา เชิญพ่อแม่ผู้ปกครองมาประชุมทุกภาคเรียน

2. ผลการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า จากการสังเกตผล (Observation) การทดสอบวัดหลังใช้คู่มือของครูสอนกิจกรรมแนะแนว พบว่า ครูมีความรู้สูงกว่าก่อนใช้คู่มือ และผลการพัฒนาร้อยละ 20 - 25 และหลังการใช้คู่มืออบรม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแผนในคู่มือทุกแผนอยู่ในระดับดี ร้อยละ 65.22 - 86.96 ทั้งนี้เป็นเพราะว่าครูที่สอนกิจกรรมแนะแนวได้รับความรู้ความเข้าใจจากคู่มือส่งผลทำให้การใช้คู่มือครูมีความเข้าใจในการจัดกิจกรรมแนะแนวให้กับนักเรียนสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาค้นคว้าของของ วรพร กสานต์ศรี (2551 : 90 - 92) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนพุทธไธสง อำเภอพุทธไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการศึกษาพบว่า ก่อนการดำเนินการพัฒนาครูยังขาดความรู้ ความเข้าใจขาดประสบการณ์ในการจัดบริการแนะแนวทั้ง 5 ด้าน ไม่เห็นความสำคัญไม่จัดกิจกรรมบริการให้ครบทั้ง 5 ด้านและดำเนินงานไม่เป็นระบบ หลังการดำเนินงานโดยใช้กิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการนิเทศติดตามตามกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจและพึงพอใจมองเห็นแนวทางในการปฏิบัติงานแนะแนวและสามารถปฏิบัติงานได้ดีเมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังอบรมเชิงปฏิบัติการมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 พบว่า คะแนนหลังอบรมเพิ่มขึ้น และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกิจกรรมแนะแนวทุกด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา รายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการศึกษา รองลงมาคือ ด้านส่วนตัวและสังคม และด้านอาชีพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดกิจกรรมของครูส่งผลทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ประสบการณ์จากการจัดกิจกรรม และส่งผลทำให้นักเรียนได้รับรู้และเข้าใจตัวเองในการด้านการศึกษา ด้านอาชีพ และด้านส่วนตัวและสังคมมากขึ้น และทำให้ครูมีความคิดเห็นต่อคู่มือที่ใช้ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกัลยา พรหมเอื้อ (2550 : 74 - 78) ได้ศึกษา การสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านการศึกษาและอาชีพของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 พบว่า ครูช่วงชั้นที่ 3 เห็นด้วยกับการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านการศึกษาและอาชีพของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 อยู่ในระดับมาก

และการสะท้อนและทบทวน (Reflection) พบว่า นำผลมาทบทวนการพัฒนากิจกรรมผู้เรียน โดยการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยการจัดกิจกรรมและวิธีการติดตามผลงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้วยแบบประเมินระดับความสามารถในการวางแผนชีวิตของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ โดยรวมพบว่า กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกิจกรรมแนะแนวทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย ลำดับแรก คือ ด้านการศึกษา รองลงมาคือ ด้านส่วนตัวและสังคม และด้านอาชีพ ตามลำดับ ซึ่งนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับด้านการศึกษา และสามารถวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับตนเองด้านการศึกษา และครูมีความเข้าใจในการใช้เนื้อหาในการจัดกิจกรรมการเรียนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่มุ่งพัฒนาด้านการศึกษา ที่เหมาะสมกับการพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษา ด้านอาชีพ โดยรวมพบว่า กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกิจกรรมแนะแนว ด้านอาชีพอยู่ในระดับมาก ซึ่งนักเรียนมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต และสามารถวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสามารถตัดสินใจและวางแผนชีวิตด้าน

อาชีพได้อย่างเหมาะสม และได้มีส่วนร่วมในการแสดงออกและกล้าแสดงความคิดเห็นมากขึ้น และครูสามารถพัฒนา กิจกรรมแนะแนวพัฒนาความสามารถด้านอาชีพตามศักยภาพของนักเรียนได้ และด้านส่วนตัวและสังคม โดยรวม พบว่า กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกิจกรรมแนะแนว ด้านส่วนตัวและสังคม อยู่ในระดับมาก นักเรียนยอมรับและพัฒนา ตนเองอย่างต่อเนื่อง และรู้จักและเข้าใจตนเองและผู้อื่น รวมทั้งสามารถวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับด้านส่วนตัวและสังคม ได้ตามความเป็นจริงได้ ครูสร้างกิจกรรมในการพัฒนาผู้เรียนด้านส่วนตัวและสังคม โดยใช้กิจกรรมแนะแนวทำ ให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม และมีความรู้เท่าทันและยอมรับการเปลี่ยนแปลงของสังคม ได้และการนำผลมาทบทวนการพัฒนาผู้เรียน โดยการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า นักเรียนได้รู้จักตนเองในทุกด้าน รู้และเข้าใจโลกของงานอาชีพอย่างหลากหลาย มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพที่สุจริต ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง รู้และเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น รวมถึงการพัฒนาตนเอง การฝึกทักษะ ชีวิตและทักษะทางสังคม เพื่อให้มีบุคลิกภาพ สุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี ส่วนครูมีการประเมินผลการพัฒนาผู้เรียน ผู้เรียนที่มีระบบอย่างรัดกุม และชัดเจน และการประเมินติดตามผลการพัฒนาผู้เรียนตามมาตรฐานการ แนะแนว ได้แก่ ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านคุณภาพการดำเนินงานแนะแนว คุณภาพการบริหารจัดการการแนะแนว เพื่อให้ครอบคลุมการจัดกิจกรรมแนะแนว และส่งผลทำให้มีส่วนช่วยเหลือผู้เรียนได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญนคร ปกป้อง (2555 : 51-55) ได้ศึกษาการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาศักยภาพครูในการจัด กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนบ้านโนนสะอาดนาเหมิอด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า ขั้นสะท้อนกลับ พบว่า จากผลการพัฒนาศักยภาพครูในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยภาพรวม การใช้แนวทางพัฒนาโดยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมทำให้ครูได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัด กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมากขึ้น รวมทั้งเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกเข้าร่วมกิจกรรมตามความถนัดและความ สนใจของตนเองได้ ส่งผลทำให้มีเทคนิคในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมากขึ้น หลังการจัดกิจกรรมส่งผลทำให้มีแนว ทางในการติดตามประเมินผลในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยมีการส่งเสริมให้นักเรียนได้รู้จักตนเองในทุกด้าน รู้และ เข้าใจโลกของงานอาชีพอย่างหลากหลาย มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพที่สุจริต ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง รู้และ เห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น รวมถึงการพัฒนาตนเอง การฝึกทักษะชีวิตและทักษะทางสังคม เพื่อให้มีบุคลิกภาพ สุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี ซึ่งเป็นการประเมินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2551

โดยสรุป ผลจากการพัฒนาการดำเนินงานตามกิจกรรมดังกล่าวเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่า การพัฒนางาน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เป็นการพัฒนาทั้งในสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร ครู บุคลากรที่เกี่ยวข้อง และนักเรียนผู้ปฏิบัติงานด้วยกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ทำให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองใน ด้านการเรียนอย่างเต็มศักยภาพ รู้จักแสวงหาและใช้ข้อมูลประกอบการวางแผนการเรียน หรือการศึกษาต่อได้อย่างมี ประสิทธิภาพ มีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน ได้รู้จักตนเองในทุกด้าน รู้และเข้าใจโลกของงานอาชีพอย่างหลากหลาย มีเจตคติที่ดี ต่ออาชีพที่สุจริต ทำให้นักเรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง รู้และเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น สามารถปรับตัวและดำรงชีวิตอยู่ใน สังคมได้อย่างมีความสุข รวมทั้งช่วยให้ผู้เรียนได้น้องค์ความรู้ ทักษะจากการเรียนรู้ และประสบการณ์ของผู้เรียนมา ปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาตนเองเพื่อเป็นคนดีมีคุณธรรมจริยธรรม มีวินัย และมีจิตสำนึกสาธารณะที่ดีงาม เป็นคนมี

ปัญหาในการใช้ทักษะชีวิต การคิด การสื่อสาร การแก้ปัญหา และการใช้เทคโนโลยี และเป็นคนมีความสุขในการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง โดยอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างสร้างสรรค์

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยการพัฒนางานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนสหกรณ์ประชาอนุกุล สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยได้ดำเนินการสรุปแนวคิด และเสนอในรูปแบบของข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ในการพัฒนาคู่มือการพัฒนางานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะบางประการ ดังนี้

1. การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ แสดงให้เห็นการพัฒนางานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองในด้านการเรียนอย่างเต็มศักยภาพ ได้รู้จักตนเองในทุกด้าน รู้และเข้าใจโลกของงานอาชีพอย่างหลากหลาย และสามารถนำองค์ความรู้ ทักษะจากการเรียนรู้ได้เพิ่มขึ้น ดังนั้น คู่มือการพัฒนางานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน น่าจะเป็นนวัตกรรมอย่างหนึ่งที่ครูแนะแนว และบุคคลที่เกี่ยวข้องจะนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน โดยพิจารณาใช้ตามความเหมาะสม

2. ครูผู้สอนแนะแนวและผู้ที่เกี่ยวข้อง ที่จะนำคู่มือการพัฒนางานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไปใช้พัฒนาผู้เรียน ควรได้ศึกษาคู่มือ เทคนิคการจัดกิจกรรม การเตรียมสื่อการเรียนการสอน ก่อนและหลังกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ให้พร้อมทุกครั้ง รวมทั้งควรมีการประเมินผลการจัดกิจกรรมทุกครั้ง และนำผลที่ได้มาปรับปรุงคู่มือให้สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในครั้งต่อไป

3. การนำคู่มือการพัฒนางานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ไปใช้ครูควรพิจารณาถึงความเหมาะสมของระยะเวลาในแต่ละช่วง และครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกเข้าร่วมกิจกรรมที่สนใจและนำไปสู่รู้จักตนเอง รู้เป้าหมายของตนเอง รวมทั้งสามารถนำความรู้ไปใช้ประสบการณ์ของผู้เรียนมาปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาตนเองให้มีความสุขในการใช้ชีวิตประจำวันได้

4. ครูสามารถนำ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ที่อยู่ในคู่มือการพัฒนางานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ไปใช้ให้เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อแก้ปัญหาของนักเรียน และนำสู่ประโยชน์อันสูงสุดต่อการพัฒนานักเรียนเพื่อการเรียนต่อ การประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม

5. ครูและผู้เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยการจัดกิจกรรมให้หลากหลาย กิจกรรมควรมีชื่อที่น่าสนใจ รวมทั้งมีเทคนิคที่นำมาใช้ควรเป็นเทคนิคที่สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาตนเอง พัฒนาศักยภาพและความสามารถที่ถนัดในด้านการเรียนและอาชีพได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีต่อประสิทธิภาพของการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้

2. ควรทำการศึกษาโดยการนำผลการสร้างคู่มืองานพัฒนากิจกรรมผู้เรียน มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมผู้เรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้

3. ในการวิจัยครั้งต่อไปควรจัดกิจกรรมพัฒนา โดยมีการเพิ่มสื่อการจัดกิจกรรมที่ทันสมัยให้มีความน่าสนใจ อาจใช้สื่อทางเทคโนโลยีมาช่วยมาเป็นส่วนประกอบของคู่มือ เพื่อให้ครูมีความสนใจ รวมทั้งทำให้นักเรียนไม่รู้สึกเบื่อหน่ายที่จะต้องเรียนรู้

4. ควรมีการติดตามประเมินผลหลังจากใช้คู่มือการพัฒนาคู่มือการพัฒนางานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมไปแล้ว เพื่อศึกษาว่านักเรียนมีความต้องการที่จะพัฒนาตนเองมากน้อยเพียงใด และต้องเปลี่ยนแปลงการพัฒนาตนเองไปในทิศทางใด

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

กระทรวงวัฒนธรรม. (2550). โครงการติดตามสภาวะการณ์เด็กเยาวชนรายจังหวัด (2549-2550). กรุงเทพฯ :

กระทรวงวัฒนธรรม.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). แนวการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พ.ศ.2552. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

ขวัญนคร ปกป้อง. (2555). การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาศักยภาพครูในการจัด

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนบ้านโนนสะอาดนาเหมือด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาสกลนคร เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

พรรณี ชูทัย เจนจิต. (2550). จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : เกรทเอดดูเคชั่น.

ภาติ ขุนนนท์. (2552). การศึกษาแนวทางการบริหารงานแนะแนวโดยการสร้างเครือข่ายของสถานศึกษา

สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร

การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

มาเรียม นิลพันธุ์. (2553). วิธีวิจัยทางการศึกษา. นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วรพร กสานต์ศรี. (2551). การพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนพุทธโสธง อำเภอพุทธโสธง

จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สุกัลยา พรหมเอื้อ. (2550). การสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านการศึกษาและอาชีพของ

นักเรียนช่วงชั้นที่ 3. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุรัสวดี จินดาเนตร. (2553). การพัฒนาคู่มือการสอนโครงงานคณิตศาสตร์สำหรับครูในช่วงชั้นที่ 4

โรงเรียนดาราวิทยาลัยจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ภาษาต่างประเทศ

Muchado.C. A., N. (2003) Critical review of host specificity and its coevolutionary

implications in the fig/fig-wasp mutualism. Proc. Natl. Acad. Sci. USA 102 :

6558–6565. doi:10.1073/pnas.0501840102.